

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Ba-midbar

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

’n

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9964

הקרב אל-משכן יהוה ומורת האם תמונו
 יח לגוע : א ויאמר יהוה אל-אהרן
 אתה ובניך ובית-אביך-אתך תשא אר-עון
 המקדש ואתה ובניך אתך תשא אר-עון
 כהנתכם : ב וגם את-אחיך משה לוי שבט
 אביך הקרב אתך וילוו עליך וישרתוך ואתה
 ובניך אתך לפני אהל העדת : ג ושמו
 משמרתך ומשמרת כל-האהל אך אל-כלי
 הקדש ואל-המזבח לא יקרבו ולא-ימתו
 גס-הם גס-אתם : ד ונגלו עליך ושמו
 את-משמרת אהל מועד לכל עבדת האהל
 וזך לא-יקרב אליכם : ה ושמרתם את
 משמרת הקדש ואת משמרת המזבח ולא-
 יהיה עוד קצף על-בני ישראל : ו ואני
 הנני לקחתי את-אחיכם הלויים מתוך בני
 ישראל לכם מתנה נתנים ליהוה לעבד את-
 עבדת אהל מועד : ז ואתה ובניך אתך
 תשמו את-כהנתכם לכל-דבר המזבח
 ולמבית לפרכת ועבדתם עבדת מתנה אתן
 את-כהנתכם ויהי הקרב יומת : פ
 ח וידבר יהוה אל-אהרן ואני הגה נתתי
 לך את-משמרת תרומתי לכל-קדשי בני-
 ישראל לך נתתים למשתה ולבניך לחק-
 עולם : ט ויהי לך מקדש הקדשים
 מן-האש כל-קרבנם לכל-מנותחם ולכל-

ח מצוה שפח
 ט מצוה שפט
 ז
 ש"צ ע"א

תטאתם

רשי"א

למקת : א ואמר יי לאהרן את ובניך ובית-
 אבך עמך תסלחון על-חובי מקדשא ואת
 ובניך עמך תסלחון על-חובי כהונתכון :
 ב ואף ית-אחך שבטא דלוי שבטא
 דאבך קריב לזךך ויתוספון עלך וישמשוךך
 ואת ובניך עמך קדם משכנא דסהותא :
 ויטרון משרתך ומטרת כל-משכנא ברם
 למני קודשא ולמדבחה לא-יקרבון ולא-
 ימותון אף-אנן אף אתון : ד ויתוספון
 עלך ויטרון ית-מטרת משכן זמנא לכל
 פולחן משכנא וחלוני לא יקרב לזתכון :
 ה ותטרון ית מטרת קודשא וירת מטרת
 מדבחה ולא יהי עוד רוגזא על בני ישראל :
 ו ואנא הא קריבית ית-אחיכון ליואי מנו בני
 ישראל לזון מתנה יהיבין קדם יי למפלח
 ית פולחן משכן זמנא : ז ואת ובניך עמך
 תטרון ית-כהונתכון לכל פתגם מדבחה
 ולמנו לפרוכתא ותפלחון פולחן מתנה איתן
 ית-כהונתכון וחלוני דיקרב יתקטיר :
 ח ומליל יי גס-אהרן ואנא הא יהבית
 לך ית-מטרת אפרשותי לכל-קודשי דבני-
 ישראל לך יתבתינן לרבו ולבניך לקים-
 עלם : ט דיו יהי לך מקודש קודשיא מותר
 מן-אישתא כל-קורבנהון לכל-מנתהון
 ולכל-תטותהון ולכל-אשמהון דיתיבו קדמי
 קודש

א
 תבני
 אבך
 רמט
 לזךך
 קירע
 פוגי
 כהרז
 כהרז
 רביבי
 דמי
 טאיני
 ויתח
 פסח
 סכח
 פסח
 קול
 כל
 קרמ
 מש
 י
 י
 ולכ
 סס
 פסס
 פסס
 טהר
 וזר
 מור
 והו
 והיה
 זכר
 כמו

(א) ויאמר ה' אל אהרן . (ספרי) למטה חזר שומר לאהרן לכוהניו על פקעת ישראל שלא יכנסו למקדש : אתה ובניך ובית
 אבך . הם כתיבת חבו עומם : השאו את עון ד ס קדש . עליכם חמי מטיל עונם חזים סימטלו בעסקי הדברים המקודשים המסורים
 לכם אז החל אהרן והסלחן וכלי המקדש חתם תס . וזו אירו על כל דר הכא לגוע : ואתה ובניך . הכהנים אתך : השאו את עון כהונתכם .
 טאיני

א ואמר יי לאתרו אנת רגנד רביה אבד עמד תקבלו חמי קודשיא אין לא מודתרו באתקתהון ואנת רגנד עמד
 תקבלו יי בהונתכו אין לא מודתרו באפקשותהון : ב וארף ית אהד שבטא דלוי דמתהרי על שבטא דעטרם
 אבד תריב לנהד ונתקרו לנהד וישקשונוך ואנת רגנד עמד תקרימו קדם משקנא דסתותא : ג ויטרוו שטרחה
 ומטברו כל משקנא בכם לקמאי קודשא ולמדקחא לא יקרבו ולא ימותו ארף היגרו ארף אחרו : ד וינבטו
 לנהד מלבר ויטרוו ית מטבת משבו זמנא לכל פולחן משקנא וחילוני לא יקרב לנהדו : ה ונתקרוו ית מטבת
 קודשא ית מטבת מדקחא ולא יתי תרב רוגוא בתורה צל בני ישראל : ו ונאנא הא קרובית ית אחרכו ליוא
 פוגו בני ישראל לכון מתנה יהיבו קדם יי למפלח ית פולחן משבו זמנא : ז ואנת רגנד עמד נתקרוו ית
 בהונתכו לכל פתגם מדקחא וקמנו לשפוטא וחקלחון לפוס ערביא בפולחנא כו מיכל מתנה איתו כרבותא ית
 בהונתכו וחילוני דיקרב יתקטרל : ח ומליל יי עם אחרו ונאנא בהדוא יתבית לך ית מטבת אפקשותי חלקא
 וביכוריא וכל קודשיא דבני ישראל לך יתביתנו לרכו ולגנד לקיים עלם : ט דיו יתי לך מקודש קודשיא מת
 דמשפיר מעלתא דענא מן אישחא כל קרבנתו לבר מנתהון לכל מטותהון ולכל אשמהו דו יתיבו קדמי קודש

קודשין

רש"י

שאינה מסורה ללוים ותואירו הלוים השוגגים שלא יגעו אליכם כעבודתכם : (ב) וגם את אחיך - בני גרשון ובני מררי : (ג) וילוו
 ויתקרו עליכם להזיר גם את הורים מליקרב אליהם : וישררוך - בשמירת השעדים ולמנות מהם גזברין ואמרכלין
 (פסחים כו) : (ד) וזר לא יקרב אליכם - אתכם אני מזכיר על כך : (ח) ולא יהיה עוד קצף - (ספרי) כמו שהיה כבר
 שנאמר (במדבר יז) כי יאל הקצף : (ו) לכם מהנה גחונים - יכול לעבודתכם של הדיוט ת"ל לה' כמו שמפורש למעלה לשמוה
 משמרת גזברין ואמרכלין : (ז) עבודת מתנה - בעתה כתיב לכם : (ח) ואני הנה נתתי לך - (ספרי) כשמה לשון שמה
 הוא זה כמו (שמות ד) הנה הוא יולא לקראתך וראך ושחכ כלכו עשל למלך שתן עדה לאוהבו ולא כתב ולא חתם ולא העלה בערכאין
 בא אחר וערער עליו ועל השדה אחר לו המלך כל מי שרצה יבא ויערער לגנדך הריעיות ומוסלף ומעלה בערכאין אף כאן לפי שבא
 קרח וערער כנגד אהרן על הכהונה בא הכתוב ונתן לוכ' ד מתנות כהונה ככרית מלח עולם (חולין קלו) ולכן נקמנה פרשה זו לכאן :
 משמרת תרומתי שאתה צריך לשמור כעברה : למשתחא - לגדולה (יא) (ספרי) : (ט) מן האש - לאחר הקטרת האשים
 לכל

באר רחובות דקדוקי רש"י

(י) כדי ללא תימא דמלת וילוו הוא ענין נוענין הלאה דלא יתכן כאן הוטרך לפרש דזה הוא ענין מיסוד מלשון כילויית מן (כל"א בהעפטן) :
 (יא) מושם דענין משיחה משמשת על הרוב ענין סיכה (כל"א אשמירין) דלא יתכן כאן הוטרך לפרש דזה הוא ענין גדולה למשחה (ט)
 הערש אפסין) ואף על פי כן לא זיה ענין משיחה ממש כי כהונה גדולה כחה לכתחילה להם על ידי משיחה השמן המשחה :
 המדקחים

רשב"ם

ולכך הוא מזהירם כפ' א וזר לא יקרב אליכם וזר הקרם וזמת שובאן וזלך לא יקרבו כלל ולא ימותו שאמילו בערשת אומר אל הפגנים סקת י
 שם דבר אל אהרן לאמר איש מורעד אשר יהיה בו מוס לא יגש להקריב לחם ה' - שם לא פסל אלא בעלי מומין אבל זרים לא כפל - ומש
 שפסל בערשת אומר אליהם כל איש אשר יקרב וגו' כאלכל טטומות פגוף יזכר אבל כעבודת זרים כמשכן וככלי לא ראינו עדיין מינו מיתה :
 (א) ויאמר ה' אל אהרן אתה ובניך וגו' וזר לא יקרב והזר הקרב וזמת - הרי הושרתם בחיוב מיתה - ומעתה אין לחוש הקרב הקרב
 שהרי אפרתים אליקרב ויחיתים מיתה : (ז) עבודת מתנה ומנאשו ישראל פטורים מן העבודה ונתן שמיים חלוים לא יקרבו עוד שהרי
 וזר הקרב וזמת : (ח) לך כתיב למשחה הריבון לך כעין סימון שרים הנמשחין למלך : (ט) מן האש - לאחר הקטרת אימורין

מכלל יופי

מורה לתמיה והיא מלה אם לרוב חתמיה : (תמנה) - רהגו
 והו למדברים בעדם והוא קל והיה משפטו לרהגש
 והיה משפטו כמו פזוגי לנו : ובמכלל בא בדרך זר כי
 המדברים בעדם מן הכפולים באו לגזרת פעול
 כמו תהלים עט כי פזוגי מאד עכריש פזוגי לנו

ית (ו) (ילמבית לפרוכה) - נכנסה אלמד עם משה
 חשמוש כענין בעבור : (ח) (למשח')
 כלומר בעבור שאחה משוח וכהן נהמים לך ולכניד :
 (ט) (ולכל אשמו אשר ישיבו לי) - מירוש הבשנה
 בענין האשם כי החוטא בהכיואו הקרבן הוא כבער הוב
 (י) (י) 29 שמיש

הטאתם ולכל-אשמים אשר ישיבו לי קדש
 קדשים לה הוא ולבניו: י בקדש הקדשים
 תאכלנו כל-זכר יאבל אתו קדש יהיה-לך:
 יא וזה-לה תרומת מתנם לכל-תנופת בני
 ישראל לה נתתים ולבניך ולבנותיך אתה
 לחק-עולם כל-טהור בביתך יאבל אתו:
 יב כל חלב יצהר וכל-חלב תירוש ודגן
 ראשיתם אשר-יתנו ליהוה לה נתתים: יג
 בכורי כל-אשר בארצם אשר-יביאו ליהוה
 לה יהיה כל-טהור בביתך יאכלנו: יד כל-
 חרם בישראל לה יהיה: טו כל-פטר
 רחם לכל-בשר אשר-יקריבו ליהוה בארם
 ובבהמה יהיה-לך אך פדה תפדה את בכור
 האדם ואת בכור-הבהמה הטמאה תפדה:
 טז ופדונו מבן-חדש תפדה בערכך כסף
 חמשת שקלים בשקל הקדש עשרים גרה
 מצוה שצב הוא: יז אך בכור-שור או-בכור עשב
 או-בכור עז לא תפדה קדש הם את-דמם
 ב תזרק על-המוזבח ואת-חלבם תקטיר אשה
 לרית נחת ליהוה: יח ובשרם יהיה-לך
 בחזה התנופה וכשוק הימין לה יהיה:
 יט כל תרומת הקדשים אשר ירימו בני-
 ישראל ליהוה נתתי לה ולבניך ולבנותיך אתה
 לחק-עולם ברית מלח עולם הוא לפני יהוה
 לה ולזרעה אתך: כ ויאמר יהוה אל-
 אהרן בארצם לא תנתל וחלק לא-יהיה לה
 שביעי בתוקם אע חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל:
 ולבני

מצוה שצב

מצוה שצב

קודש קודשין דילך הוא ורבנך: י בקודש
 קודשין תיכלוגיה כל-דכורא ויכול יתיה
 קודשא יהי-לך: יא ודין-לך אפרשות
 מתנתהון לך-אצמות בני ישראל לה
 יהבתינו ולבנך ולבנתך עמד לקים-עלם
 כל-דרכי בביתך ויכול יתיה: יב כל טוב
 משח וכל-טוב חמר ועבור ראשית-הון
 דיתנו קדם-י לך יהבתינו: יג בכורי
 כל-דבארעהון דיתנו קדם-י דילך יהי
 כל-דרכי בביתך ויכלוגיה: יד כל-חרמא
 בישראל דילך יהי: טו כל-פתח ולדא
 לך-בסרא דיקרבון קדם-י באינשא
 ובבעירא יהי-לך ברם מפרק תפרוק ות
 בוכרא דאינשא ות בוכרא דבעירא מסאבא
 תפרוק: טז ופורקניה מבריחא תפרוק
 בפורקניה כסף חמש סלעין בסלעי קודשא
 עסרין מעין הוא: יז ברם בוכרא דחורא
 או-בוכרא דאמרא או-בוכרא דעזא לא
 תפרוק קודשא אנון ית-דמהון תורוק על-
 מדבחא וית-תרביהון תסיק קורבן לאתקבלא
 בכענא קדם-י: יח ובשרהון יהי-לך
 כחדיא דארמותא וכשקא דמינא לה יהי:
 יט כל אפרשות קודשא דפרשון בני-
 ישראל קדם-י יהבית לך ולבנך ולבנתך
 עמד לקים-עלם קים מלח עלמא היא קדם
 י לך ולבנך עמד: כ נאמר י לאהרן
 בארעהון לא תחסין וחולק לא-יהי לך
 ביניהון מתנן יהבית לך אנון חולקך ואחסנתך
 בנו

בין
 קודש
 כל-
 זית
 י ל
 דש
 גל
 בוכ
 תפר
 דאי
 דמת
 י
 ה
 לא
 לכל
 תא
 נמי
 יכ
 לכ
 ככ
 י
 כמ
 חל
 ש
 ה
 ח
 ש
 זכ
 וה

ס כא ולבני לוי הגה נתתי כלרמעשר בישראל לנחלה חלק עבדתם אשר הם עבדים

בנו בני ישראל : כא ולבני לוי הא יהבית כל מעשרא בישראל לאחסנא חלק פולחנהון

יונתן בן עוזיאל

ירושלמי

קודש דילך היא ודבך : בקודש קודשא היכלוגיה כל דכורא יכור יתיה ברכותא קודשא יהי לך : יא ודין דזכיתו לך אפרשות מתנתהון לכל ארמורת בני ישראל לך יתבתיגון ולבנד ולבנדך עמד לקיים עלם כל דרבי בביתך יכור יתיה : יב כל טוב משח

ירושלמי

זתא וכל טוב חמר עינבא ועיבור שירייהון דיתגון קדם : יג בכורי דכל פירי אילני ארצהון דתקרבון קדם : יד דילך יהי כל דרבי בביתך יכלוגיה : יז כל דמגמר בישראל דילך יהי : טו כל פתח

גלית לכה בישראל בקעירא דתקרבון מינה קדם : יח דאישא פו דינא בקעירא למתון דילך ברם מסבך תפרוק ית בוכרא דאישא בתמלא סלעין נת בוכרא דבעירא מסאבא תפרוק באמריא : טז ופרקוגיה דבר גש מזב וקחא תפרוק בסכום עליוניך בסף חמש סלעין בסלעי בירת קודשא עשרין מעין הוא : יז ברם בוכרא דתורי או בוכרא דאימרי או בוכרא דעז לא תפרוק מטול דקודשא היגון נת אדמתהון תפרוק על מדבחה ונת תרביהון פסיקתקרבון דמתקבל בקערא קדם : יח ובישרהון יהי לך למיכל הי בתריא דארמיתא ויהי בשקא דמגנא דילך יהי :

יט כל אפרשות קודשא די יקדשו בני ישראל קדם : יתבית לך ולבנדך עמד לקיים עלם ולא יתבטיל הי במלחא דמכסים בשר קודשא דקיים עלם הוא קדם : ייא היבין הוא לך ודבךך : יב ואמר : לאתרו בארעהון לא תחבל אחסנא במשאר שבטיא וחילקא לא יהו לך פיגהון אגא חלקך ואחסנתך בנו בני ישראל : כא ולבני

דלוי

רשי

לכל קרבנם . כגון זכתי שלמי זכור מנחתם חטאתם ואשם כמשמעו : אשרי שיכולי : זה גזלה נר : (י) בקדש הקדשים תאכלנו וכו' : למד על קדשי הקדשים שאין נאכלין אלא בעזרה ולזכרי כהונה : (יא) תרומת מהנם . המורס מן התודה ומהשמיים ועליל הנזיר : לכל תנופות . שהרי אלו טעונין תנופה : כל טהור . (ספרי) ולא טמאים . דבר אחר כל טהור לרכות אשתו : (יב) ראשיתם . היא תרומה גדולה : (יח) כחזה התנופה וכשוק הימין . (זבחים נו) של שלמים שנאכלין לכהנים ולנשיהם לכהנים ולעבדיהם לשני ימיוס ולילה אחד חף הככור נאכל לשני ימיוס ולילה אחד : לך יהיה . (ספרי) כל רבי עקיבא ולמד חוסף לך ככתוב הווי אחרת שלח תאמר כחזה ושוק של תודה שאינו נאכל אלא ליום ולילה : (יט) כל תרומת הקדשים . מפיכתה של פרטה זו כללה בתחלה וכללה בסוף זכרית באמצע : ברית מלח עולם . ברית עס אהרן כדכר הכרית ומתקיים ומכריח את אמרי : ברית מלח . ככרית הכרות למלח שאינו מסריח לעולם : (כ) וחלק לא יהיה

רשב"ם

המזר מן האש . אשר ישיכו לי האש המושכלה לכהן . זה גזלה הנר שאין לו יורשין : (יב) כל מלח יזהר . כדכתיב בהמריכם את חלטי מיינו : (יט) ברית מלח כראה לי לשון קיום . וכן לרוד ולזרעו ברית מלח כי פתרונוס לפי ענינם אכל לא תשכית מלח ברית אלהיך . מדכר

מכלל יופי

שמישיו חובו לכעליו : (יב) (כל תלביצהר) . כמו שהחלב מכחר הבישר קראו למבחר כל דבר חלב ע"פ דרך השאלה : (יצהר) . נקרא השמן כן בעת חדושו אחר הדריכה ונקרא השמן בלשון מאור לרוב זכותו ורצה רומח שהוא מענין צהר וצהרים כמו שנקרא במקום אחר זהב זכרית הכרית מעליהם הזהב ורצה לומר השמן הון והגקין : (יג) (בכירי כל אשר בארצם) : האר לפרי המבובר פרומיתו"ש בלעז : (יד) (כל חרם) . ענין השחה ואף על פי שאין הדבר משהת וכלה אצל החכמים אותו הוא כאלו משחת שלא להורות על קיום זה הכרית אחר שהוא ברית מלח כי אינו נכבד גם שומר מהמסד הדכרים תפסק : (כ) חלוקת שיומלחו

עבדים ארת-עבדת אהל מועד : כב ולא-
 יקרבו עוד בני ישראל אל-אהל מועד לשאת
 חטא למות : כג ועבד הלוי הוא ארת-
 עבדת אהל מועד והם ישאו עונם חקת
 עולם לדרתכם ובתוך בני ישראל לא ינחלו
 נחלה : כד כי את-מעשר בני-ישראל
 אשר ימימו ליהודה תרומה נתתי ללוים
 לנחלה על-כן אמרתי להם בתוך בני ישראל
 לא ינחלו נחלה : פ כה נדבר
 יהוה אל-משה לאמר : כו ואל-הלוים
 תדבר ואמרת אלהם כי-תקחו מאת בני-
 ישראל את-המעשר אשר נתתי לכם מאתם
 בנחלתכם והרמתם ממנו תרומה יהוה
 מעשר מן-המעשר : כז ונחשב לכם
 תרומתכם כדגן מן-הגרון וכמלאה מן-היקב :
 כח בן תרימו נס-אתם תרומת יהוה מכל
 מעשרתיכם אשר תקחו מאת בני ישראל
 ונתתם ממנו את-תרומת יהוה לאהרן הכהן :
 כט מכל מתנתיכם תרימו את כל-תרומת
 יהוה מכל-חלבו ארת-מקדשו ממנו :
 מופיר ל ואמרת אלהם בהקרימכם את-חלבו
 ממנו ונחשב ללוים כתבואת גרן וכתבואת
 יקב : לא ואכלתם אתו בכל-מקום אתם
 וביתכם כי-שכר הוא לכם חלף עבדתכם
 באהל מועד : לב ולא-תשאו עליו חשא
 בהקרימכם את-חלבו ממנו ואת-קדשי בני-
 ישראל

פסוק שצד

פסוק שצד

פסוק שצד

פולחנהון דאנון פלחין ית-פולחן משכן
 זמנא : כב ולא-יקרבו עוד בני ישראל
 למשכן זמנא לקבלא חובא לממת :
 כג ויפלחון ליונאי אנון ית-פולחן משכן
 זמנא ואנון יקבלון חוביהון קים עלם
 לדריכון ובגו בני ישראל לא יתסנון אחסנא :
 כד ארי ית-מעשרא דבני-ישראל
 דיפרשון קדם-י אפרשותא יהבית ליונאי
 לאחסנא על-בן אמרית להון בגו בני ישראל
 לא יתסנון אחסנא : כה ומליל יי עם-
 משה למימר : כו ועס-ליונאי תמליל
 ותימר להון ארי תסבון מן בני-ישראל
 ית-מעסרא דיהבית לכון מנהון באחסנתכון
 ותפרשון מניה אפרשותא קדם יי מעשרא
 מן-מעשרא : כז ותתשיב לכון
 אפרשותכון כעבורא מן-אדרא וכמלאתא
 מן-מעצרתא : כח בן תפרשון אף-אתון
 אפרשותא קדם יי מכל מעשריכון דתסבון
 מן בני ישראל ותתנון מניה ית-אפרשותא
 קדם יי לאהרן כהנא : כט מכל מתנתכון
 תפרשון ית כל-אפרשותא דיי מכל-שופריה
 ית-מקדשיה מניה : ל ותימר להון
 באפרשותכון ית-שופריה מניה ויתשיב
 ליונאי כעללת אדרא ובעללת מעצרתא :
 לא ותיכלון יתיה בכל-אתר אתון ואינש
 בתיכון ארי-אנא הוא לכון חלף פולחנכון
 במשכן זמנא : לב ולא-תקבלון עלוהי
 חובא באפרשותכון ית-שופריה מניה ית-
 קודשיא

צ"ה

דלוי

יקרבו

בפיר

בני

להון

כ

להון

י

ללוי

בכל

בגו

יהוה

(כד)

כדון

וכמה

שנת

כ

מעש

תרימו

כתבו

לסר

מזכר

אלק

סימ

לפ

(כד)

חכ

(וכ)

כ"א

ישׂראל לא תחללו ולא תמותו :

קודשׁי דבני ישׂראל לא תחלון ולא

צ"ה . דנאל . סימן . הפטרה ויאמר שמואל . בשמואל א' . כסימן א' :

תמותון :

ומליל

וידבר

יונתן בן עוזיאל

דלוי הא יהיבית ית כל מעשרא בישראל באחסנא חולף פרלחנתון דהינו פלחין ית פרלחן משפן זמנא : כב ולא יקרבונו תוב וגוי : כג . ופקחון ליואי היינו ית פרלחן משפן זמנא והינו . וקבלון ית הוביהון אין לא כןהרין בפולחנתון קיים וגוי : כד . ארום ית מעשרא דבני ישׂראל דמפרשו קדם יי אפרשיתא יהיבית ליואי לאחסנא דבני כן להון אפרית דבני בני ישׂראל לא יחסנו אחסנא : כה . ומליל " וגוי : כו . וליואי ממליל ותומר להון ארום תסבון מן בני ישׂראל ית מעשרא דיהבית לריון באחסנתהון ומפרשו מניה אפרשיתא קדם יי וגוי : כז . ואתחשב לבון אפרשיתכון הי בעיבורא מן אידרא והי בקמרא דמלחא מן מעצרתא : כח . היקדון תפרשין להוד אתון אפרשיתא קדם יי מכל מעשריכון דתסבון מן וגוי : כט . מכל מתנתיכון תפרשו ית אפרשיתא קדם יי מן כל שפר טוביא מניה רביה : ל . ותומר להון לכתנא באפרשיתכון ית שפר טובייה מניה רביה ותתשב ליואי הי באפרשיתא עיבורא מן גוי אידרא והי באפרשיתא חמרא מן מעצרתא : לא . ותיכלון יתיה אתון כהנא בכל אפר אתון ואניש בתיכון ארום אגרא הוא לבון חילופי פרלחנתון כמשפן זמנא : לב . וקא תקבלון עליו חובא בןאן אפרשיתכון ית שפר טובייה מניה רביה לאוקלי מניה לדסאיב ונת קודשׁי דבני ישׂראל לא תסמו ולא תמותון :

וידבר

רש"י

יהוה לך בחוככם . (ספרי) אף ככיה : (בג) והם : הלוי ישאו עונם של ישראל שעליהם להזכיר הזרים מנשת אליהם : (כד) אשר ירימו לה' הרומה . (ספרי) הכתוב קראו תרומה עד ש' פרים ממונו תרומת מעשר : (כו) ונחשב לכם תרומתכם כדון מן הגורן . תרומת מעשר שלכם חפירה לזרים ולטעון וחיבין עליו מיתה וחומש . כתרומה גדולה שנקראת ראשית : כדון מן הגורן וכמלאכה מן היקב . תרומת תירס ויזהר כיטלת מן היקבים : מלאכה . לשון כישול תבואה שכתמלחת : יקב . הוא הכור שלפני שנת שהיו יורד לתוכו וכל לשון יקב חפירת קרקע היא וכן (זכריה ד') יקבי המלך הואים חוקיגוס חפירה שחפר מלכו של עולם : (כח) בן הרימו גם אתם . כמו מישראל מריאים מורגנס ועיקריהם תריונו גס אתם מעשר שלכם כי הוא נחלתכם : (כט) טכר מתנורתיכם תריומו את כל תרומת ה' . בתרומה גדולה הכתוב מדבר שחס הקדים לוי את הכהן בכרי וקבל מעשרותיו קודם שיטול כהן תרומה גדולה מן הכרי לריק להפריש עליו מן המעשר תאלה אחד תחמיזים לתרומה גדולה ויחזור ויפריש תרומת מעשר : (ל) בהרימכם את חלבן ממנו . לאחר שתרימו תרומת מעשר ממנו : ונחשב . המותר ללוים חולין גמורין : כתבואה גרין . לישראל שלא תאמר הואיל ונקראו הכתוב תרומה שחומר כי את מעשר בני ישראל אשר ידיו לה' תרומה יכול יהא כולו אסור ל' ונתמס ללוים ככתוב גרין מה של ישראל חולין אף על לוי חולין : (לא) בכרל מקום . אפילו בבית הקברות : (לב) ולא תשארו עליו הטא וגוי . (יבמות פ"ט) הא חס לא תריונו תשאו תשא : ולא תמותו . (בכורות ג"ו) הא חס תחללו תמותו : תסלת ויקח קרח ואת

רשב"ם

מדבר אל מנז . פיית מלח . פיית קיום ועמוד לדורות : (כו) כדון מן הגורן שהיא בלאן . וכל זה לאיכל קדש כאמור אל הכהנים . לתחללו לאוכלם כעומאה : וזה יסוד מרכינו שמואל ואת

מכלל יופי

אלקד . עיין כמה שכתב סימן ל' : (כ) ונחשב לפע . עמו חשיבות : (כרנ) : שם אחד חמשת המונין אחר שנמרח : (וכמלאכה) . היין נקרא כן כי אין הענבים נדרכים ביקב שמתלו בו ומקד לו עונם להורות על הנחמיות וטעם לפני ה' יתקיים זה הכרית מס שיתמוד המס יתברך להיות קיים כטעם יצי שמו לכילס לפני שמש ולפני ירמ דור דורים :

עד גמר בישולם : (כט) (את מקדשו) . שם והראוי מקדשו כמו בקע משקרו . ונשתנה א"י להפריש בינו ובין ומקדשו תיראו כי זהו שם למקום המקדש וזה שם לקדש : (לא) (חלף ענדחכס) . הרגום תחת חלף : (*) (*) 7 30 חקת